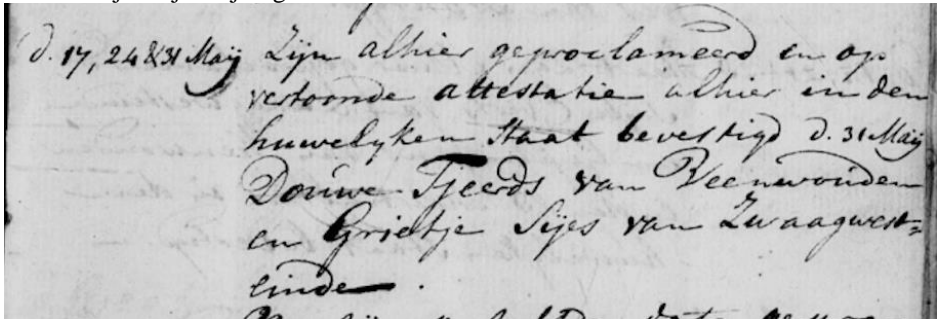

JURJEN DOUWES EN JURJEN JURJENS DE VRIES

door Mattie Bruining-Hoeksma te Surhuisterveen

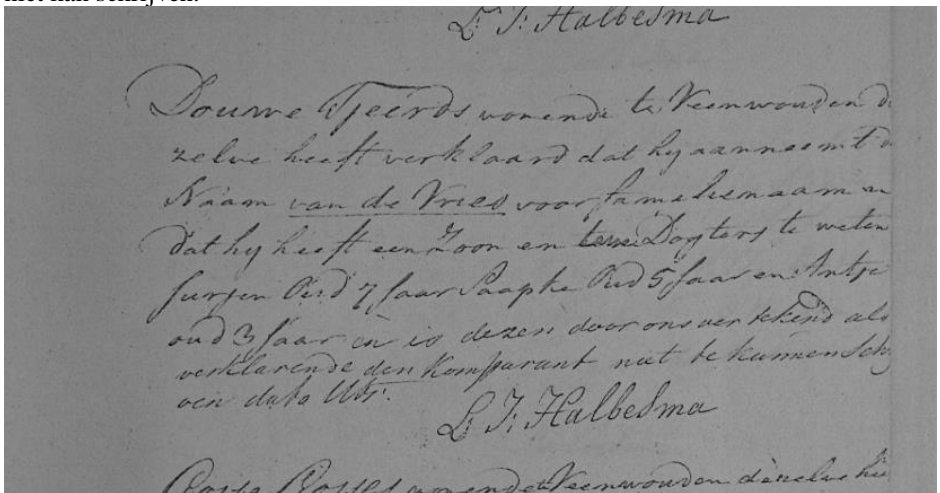
Jurjen Douwes werd geboren in 1804 te Veenwouden, als zoon van Douwe Tjeerds en Grietje Sijes.

De huwelijks bijschrijving in het kerkboek in 1801.

D. 17, 24 & 31 Maj Zijn alhier geproclameerd en op
vertoonde attestatie alhier in den
huwelyken staat bevestigd d. 31 Maj
Douwe Tjeerds van Veenwouden
en Grietje Sijes van Zwaagwest-
ende.

Vader Douwe neemt in 1811 de achternaam De Vries aan. Uit de akte blijkt dat hij niet kan schrijven.

L. J. Halbesma
Douwe Tjeerds wonende te Veenwouden
zelve heeft verklaard dat hy aannemt de
Naam van de Vries voor familie naam en
dat hy heeft een Zoon en twee Dochters te weten
Jurjen oud 7 jaar Paapke oud 5 jaar en Antje
oud 3 jaar en is dezen door ons ver bekens als
verklarende den Komparant naar te kennen schyn
oen dats Wtr.
L. J. Halbesma
Pete Rosel wonende te Veenwouden dardelue hier

Jurjen Douwes krijgt een relatie met Minde Sieds de Wit(h), over haar schreef ik in het vorige themanummer 'Veenhuizen'.

Ik denk niet dat Jurjen en Minke officieel zijn getrouwd, ik kan geen huwelijk vinden en zoon Jurjen gebruikt later ook haar achternaam.

Ook Jurjen kan net als vader Douwe niet schrijven. Hij gaat met Minke wonen in Harlingen en daar krijgen ze twee kinderen.

Dochter Siedje wordt geboren op 21 juli 1829 Jurjen geeft haar aan en verklaard dat het zijn dochter is, dit geeft misschien ook al aan dat ze niet getrouwd waren (hoewel op zijn overlijdensakte wel staat: gehuwd). Ze wonen dan op het Kerkpad in Harlingen.

Zoon Jurjen jr. wordt geboren op 4 april 1836. Ze wonen dan op het Scheffersplein. De vroedvrouw geeft hem aan, vader zal dan op zee zijn. Jurjen is matroos en hij is vaak van huis. Dat verklaard misschien ook het verschil in leeftijd tussen de beide kinderen.

Het is bekend dat hij op zee aan boord van het schip 'de Waakzaamheid' is overleden, 33 jaar oud:

```
Overlijdensakte Harlingen, 1839
Aangifte datum: 17 juni 1839, blad nr. 36b
Overleden op: 20 mei 1839
Overleden: Jurjen Douwes de Vries, 33 jaar, man, gehuwd

Opm.: Overleden aan boord van het schip genaamd "Waakzaamheid"

Scan op www.AlleFriezen.nl aanwezig.
```

In de Memorie van successie lezen we: 33 jr; Matroos; geboren Veenwouden; overleden op zee; gehuwd. (Certificaat "geen onroerend goed" nr. 34)
bron:allefriezen.

Mijn verhaal gaat nu verder met de zoon Jurjen. Wat heeft Jurjen jr. in zijn korte leven veel meegemaakt: hij zal z'n vader niet bewust hebben meegemaakt, die als matroos veel op zee is en overlijdt als Jurjen nog maar 3 jaar is. Ze moeten dan verhuizen en komen in het logement van weduwe Zaakje Ages Wijma op de Noorderhaven 32:

het huis in die tijd

het huis in 2016

Dit is uit de volkstelling in 1839. Op de Noorderhaven 32 wonen dan:

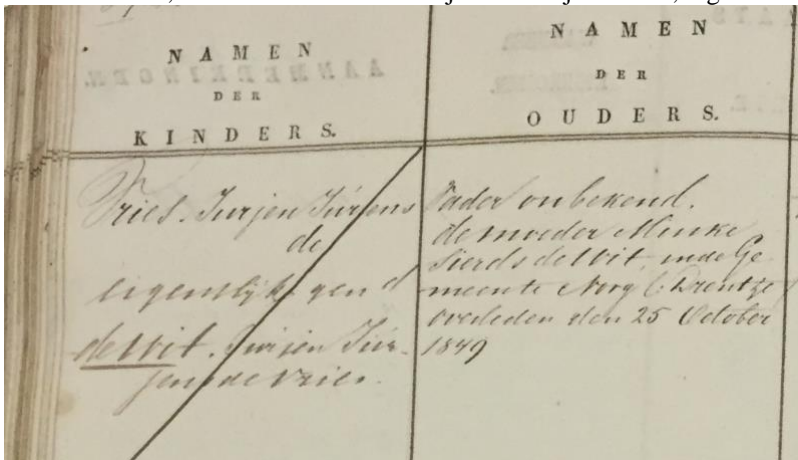
bewoner	leeftijd
Zaakje Ages Wijma	37 j
Dirk J Boterweg	11 j
Jacobus A Wijma	6 j
Roelof Kromhout	2 j
Jeltie J Boterweg	15 j
Minkje S de Wit	35 j
Jurjen J de Vries	9 j
Sjoerdje J de Vries	3 j
Antie K Voordewind	28 j
Georg Hendriks Meyer	3 j
Klaas Hendriks Meyer	6 m
Olfert J Schoffelmeer	18 j

bron: kleinekerkstraat.nl

In deze lijst zijn de leeftijden van beide kinderen omgedraaid. Jurjen is 3 jaar, Siedje (hier Sjoerdje genoemd) is 9.

Zijn moeder hertrouwt 4 jaar later en ze verhuizen naar Anjelierstraat 1, maar moeder Minke wordt anderhalf jaar later opnieuw weduwe en opnieuw moeten ze verhuizen. In 1847 overlijdt Jurjen zijn halfbroertje. In januari 1848 worden moeder en zus opgepakt voor bedelarij en komen terecht in Veenhuizen; ze overlijden daar anderhalf jaar later. (zie 11 en 30 januari 2016)
 Jurjen is op 11 jarige leeftijd verstoten van familie en ik vraag me af wie hem opgevangen heeft. De laatste woonplaats van moeder en beide kinderen is mij niet bekend en was er nog familie om hem op te vangen of misschien bureu?

Om erachter te komen wat er verder met Jurjen gebeurde ging ik naar het Hannemahuis in Harlingen. Daar hielp archivaris Jeanine Otten mij met het zoeken naar Jurjen in de weesboeken. En daar stond hij inderdaad vermeld: hij was op 11 december 1849, twee weken na het overlijden van zijn moeder, ingeschreven.

Het weeshuis op de Zuiderhaven.

We vonden ook een overzicht van de kleding die hij in de jaren die hij daar verbleef kreeg.

Op 12 mei 1857 werd hij uitgeschreven: ‘afgevoerd als hebbende de vereischte ouderdom bereikt. Zijn tegenwoordig verblijf onbekend als zijnde zeevarend.’

Dit houdt in dat hij van zijn 13^e tot zijn 21^e in het weeshuis zat. Daarna ging hij dus varen, net als zijn vader.

Met hulp van Jurjen Leinenga (dezelfde voornaam), onderzoeker van monsterrollen, kwam ik erachter dat Jurjen op verschillende schepen heeft gevaren. We komen hem tegen op de monsterrol van kof ‘Stad en Lande’, kof ‘Helena’, Kof ‘Jonge Bernhard’ en als laatste op de brik ‘Zuiderzee’:

We kunnen via de digitale krantensite Delpher.nl de reizen van de schepen volgen. De eerste schepen voeren op Noorwegen. De ‘Zuiderzee’ had een vaste route naar Havana op Cuba. Thuishaven van de schepen was Harlingen.

Brik ‘Zuiderzee’, gezagvoerder K.D. de Jong. Bron: Fries scheepvaartmuseum

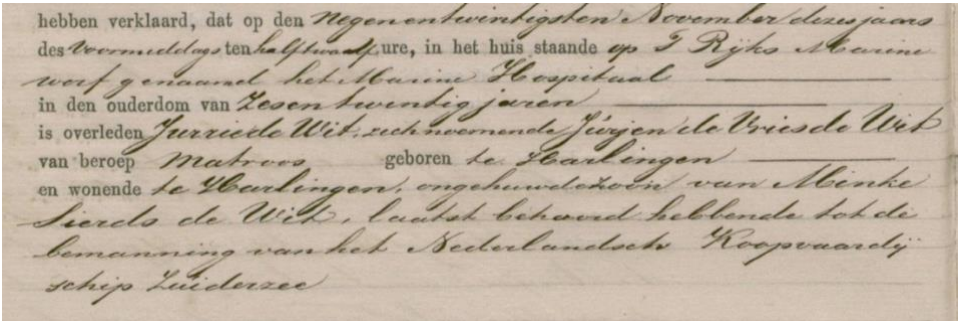
op 15 november 1862 staat in de krant:

soog schepen.
— Het schip *Zuiderzee*,
kapit. de Jong, van Havana
herwaarts, was, volgens
telegram, den 13 dezer in
goeden staat bij Dungeness;
alles wel aan boord.
— Volgens brief van knt.

Dit was de laatste reis van Jurjen. Hij stierf op 29 november 1862, 26 jaar en ongehuwd. Op de site wiewaswie.nl, vond ik zijn overlijden in Den Helder. Omdat zijn naam ook verschillend werd geschreven: Jurjen, Jurgen, Jurrie, was hij eerst moeilijk te vinden.

Hier een gedeelte van de overlijdensakte:

hebben verklaard, dat op den *negentwintigsten* November *dezes* jaars
des *voormiddags* ten *half twaalf* ure, in het huis staande op *5* *Rijks* *Marine*
werf genaamt *het Marine Hospitaal*
in den ouderdom van *zesen* *twintig* jaren
is overleden *Jurrie de Wit*, zich noemende *Jurjen de Vries de Wit*
van beroep *Matroos* geboren te *Haarlingen*
en wonende te *Haarlingen*, ongehuwd *doen* van *Minke*
Sierds de Wit, laatst behoord hebbende tot de
bemanning van het *Nederlandsche Koopvaardij*
schip Zuiderzee

In de overlijdensakte staat: ‘Jurrie de Wit, zich noemende Jurjen de Vries de Wit’. Hij was matroos en is gestorven in het Marine hospitaal. ‘Laatst behoord hebbende tot de bemanning van het Nederlandsche Koopvaardijsschip Zuiderzee’.

Het Marine hospitaal waar Jurjen jr. stierf.

Een paar vragen blijven nu nog open:

Waar was Jurjen tussen januari 1848 en december 1849.

Wat was zijn doodsoorzaak.

Al met al heb ik wel een goed beeld van zijn jonge leven gekregen.

Mijn relatie met Jurjen Douwes de Vries en Jurjen Jurjens de Vries:

1. Durk Klases de Wit(h)

I Sneek 24 september 1756 † rond 1791

x Franeker 29 juni 1777

Menke Sierds

I Franeker 24 maart 1758 † rond 1801

1a Claas Durks de With 1777-1846

x Foske van der Laan 1768-1843

2a Petrus de With 1812-1886

x Trientje Boonstra 1806-1873

3a Jan de With 1833-1913

x Antje Renkema 1832-1871

4a Petrus de With 1860-1923

x Martje Brink 1865-1924

5a Gepke de With 1893-1970

x Ate Postma 1887-1973

6a Aafke Postma 1923-2014

x Louw Hoeksma 1917-1986

7a Mattie Hoeksma 1958

1b Sierd Durks de Wit 1780-1827

x Trijntje Jans 1783-1811

2b Minke de Wit 1803-1849

x Jurjen Douwes de Vries 1804-1839

3b Jurjen Jurjens de Vries 1836-1862